

»Sodelovanje s CERN-om je odlična poslovna referenca.«

Polona Movrin, Foto: Barbara Reya

Sodelovanje s CERN-om ima pozitiven vpliv na podjetja: 60 odstotkov podjetij dobi nove stranke, 42 odstotkom podjetij se poveča mednarodna prepoznavnost.

CERN je največji laboratorij na svetu za fiziko delcev. Sodi med najelitnejše znanstvene ustanove, saj iz njegovih laboratorijev pogosto pridejo prebojne nove tehnologije.

Slovenski znanstveniki sodelujejo s CERN-om že od 70-ih let prejšnjega stoletja, zdaj pa imajo priložnost tudi slovenska podjetja. Ker je Slovenija postala pridružena članica, lahko podjetja kandidirajo na CERN-ovih razpisih. O tem smo se pogovarjali z vodjo nabave in industrijskih storitev v CERN-u Andersonom Unnervikom.

Slovenski znanstveniki sodelujejo s CERN-om že desetletja. Kakšna pa je vključenost slovenskega gospodarstva v sodelovanje s CERN-om?

CERN posluje le z državami, ki so pridružene ali polnopravne članice. Ker je Slovenija postala pridružena članica šele julija 2017, za zdaj še nismo veliko sodelovali s slovenskimi podjetji. Pričakujem, da se bo to zdaj spremenilo in da bomo v prihodnjih letih sodelovali tudi na poslovnem in ne le znanstvenem področju.

Kje vidite največji potencial za sodelovanje med Slovenijo in CERN-om?

Imate kar nekaj visokotehnoških podjetij, zlasti majhnih in srednje velikih, za katere menim, da izpolnjujejo naše kriterije za sodelovanje. Majhna in srednja podjetja so pogosto zelo uspešna na naših razpisih, ker so bolj fleksibilna kot velika in lahko prilagodijo produkt našim potrebam.

Vendar CERN ne posluje le z visokotehnoškimi podjetji, saj potrebujemo vse, od kemičnih svinčnikov do magnetov, senzorjev, mehanične opreme, potrebujemo podjetja za popravilo cest, skratka zelo raznovrstne stvari. CERN je v velikosti manjše vasi in potrebujemo veliko stvari in storitev. Menim, da bi lahko s Slovenijo sodelovali na zelo različnih področjih.

Katere gospodarske panoge najpogosteje sodelujete z vami?

Teško je reči, ker res sodelujemo z zelo različnimi panogami. Poudaril pa bi, da nas ne zanima masovna proizvodnja, ampak manjša proizvodnja in prototipi. Zato sodelujemo predvsem z majhnimi in srednje velikimi podjetji, ki proizvajajo manjše serije proizvodov.

»Cosylab in Comtrade že sodelujeta s CERN-om.«

»45 % znanstvenikov, ki jih usposobijo v Cernu, ostane v gospodarstvu.«

Ali katera panoga vseeno izstopa?

Ker so del naše infrastrukture pospeševalniki, veliko sodelujemo s podjetji s področij superprevodnosti, ktronike, vakuumске tehnologije, elektronike in finomehanike.

Kateri so ključni pogoji, ki jih mora izpolnjevati podjetje, da se lahko prijavi na vaše razpise?

Od podjetij pričakujemo, da že proizvajajo produkt, ki ga potrebujemo, ali pa vsaj nekaj podobnega. Če imamo denimo razpis za kriogene posode, ni nujno, da je podjetje že proizvedlo kriogeno posodo v takšni velikosti, kot jo mi potrebujemo, vseeno pa mora imeti izkušnje s proizvodnjo. Podjetje mora biti tudi sposobno, da samo poskrbi za test produkta.

CERN je pripravljen pomagati podjetjem pri razvoju produkta, ne moremo pa sodelovati s podjetji, ki so šele začela z delom. Znanje, izkušnje in infrastruktura so pogoj.

Kako poteka postopek izbire podjetij, s katerimi sodelujete?

Natančno opredelimo, kaj potrebujemo, kaj pričakujemo, kakšna odstopanja so dovoljena, kakšni so roki za dobavo. Nato zberemo prijave podjetij. Na podlagi dokazil ugotovimo, katera podjetja so sposobna narediti tisto, kar želimo, in to v predvidenem času. Na koncu pa je potem pomembna cena.

Konkurenca je zelo močna. Podjetja se namreč zavedajo, da če bodo izbrana, bodo lahko CERN navedla kot svojo referenco. To pa ima veliko težo, saj vsa podjetja, ki so ali še sodelujejo s CERN-om, pritrjujejo, da to sodelovanje zelo pozitivno vpliva na pridobivanje novih strank in poslov. 60 odstotkov podjetij dobi nove stranke, 42 odstotkom podjetij se poveča mednarodna prepoznavnost.

Ali lahko inženir iz nekega podjetja za razvoj produkta uporablja tudi vašo raziskovalno infrastrukturo, če jo v podjetju nima na voljo?

CERN-ova infrastruktura je namenjena predvsem raziskavam. Uporabljajo jo znanstveniki z univerz in inštitutov pridruženih in polnopravnih članic. V CERN-u deluje okrog 13.000 znanstvenikov s celega sveta, tudi iz Slovenije.

Slovensko članstvo v CERN-u

Slovenija je za članstvo v CERN-u zaprosila leta 2009. Zaradi menjave vlad in krčenja sredstev za znanost je bil sporazum o pridruženem članstvu podpisan šele decembra 2016. Julija 2017 je država izpolnila vse formalne pogoje in uradno postala pridružena članica. V roku petih let bo postala polnpravna članica.

V času pridruženega članstva znaša članarina milijon švicarskih frankov, ko pa bo Slovenija postala polnpravna članica, bo članarina znašala okrog tri milijone švicarskih frankov.

Koristi poslovnega sodelovanja s CERN-om v številkah

- 60 % podjetij je dobilo nove stranke
- 42 % podjetjem se je povečala mednarodna prepoznavnost
- 38 % podjetij je razvilo nove produkte
- 17 % podjetij je prodrlo na nove trge

Če pa ugotovimo, da obstaja obojestranski interes med nami in podjetjem, da bi nekaj skupaj razvili, potem sklenemo sporazum o sodelovanju. V tem primeru lahko zagotovimo infrastrukturo, ampak to je zelo redko. CERN ni ustanova, ki bi skupaj s podjetjem razvila nek produkt in ga nato prodajala. Poleg tega ne želimo konkurirati gospodarstvu, torej če je nek produkt že razvit, ga bomo kupili. Ni v našem interesu, da bi ga sami oz. s pomočjo kakšnega podjetja razvili. Če pa potrebujemo produkt, ki še ne obstaja, potem smo pripravljeni sodelovati pri njegovem razvoju, vendar je to res zelo redko.

»Imate kar nekaj visokotehnoških podjetij, zlasti majhnih in srednje velikih, za katere menim, da izpolnjujejo naše kriterije za sodelovanje.«

Slovenija je za zdaj pridružena članica CERN-a, polnpravno članstvo bo pridobila v nekje petih letih. Kakšna je razlika med tema dvema statusoma?

Za pridružene članice velja omejitev, koliko denarja se lahko iz CERN-a »vrne« nazaj v državo. Ker je Slovenija pridružena članica, ne more dobiti neomejenega števila poslov. Seštevek pridobljenih poslov in stroška, ki ga ima CERN s slovenskim osebjem, ne sme presežati višine članarine, ki jo Slovenija plača CERN-u. Letna članarina Slovenije je milijon švicarskih frankov in ta znesek je omejitev. Ko država postane polnpravna članica, teh omejitev ni več.

Prav tako bo Slovenija, ko postane polnpravna članica, dobila glasovalne pravice v organih CERN-a, tudi najvišjih. Zdjaj je le opazovalka. gg

Kako poslovati s CERN-om

